

GOTY-genomineerde Verhelst: 'Nederlanders houden van praten. Dat heb ik mezelf aangeleerd'

Vlaamse hoofdgreenkeeper zet in op chemievrij onderhoud met zelf gebrouwde theecompost

Koen Verhelst is een internationale bruggenbouwer. Hij is een Vlaamse hoofdgreenkeeper op een Nederlandse golfbaan, Golf- en Countryclub Midden-Brabant, en hij is bestuurslid van de Greenkeepers' Association of Belgium, waarvoor hij regelmatig kennisbijeenkomsten met de NGA organiseert.

Auteur: Santi Raats

Verhelst maakte op zijn eenentwintigste kennis met golfbanen. In 1995, na zijn opleiding aan de landbouwschool, kreeg hij een bijbaan op de 9 holesgolfbaan in het dorp, Golfclub De Drie Eycken. In 1996 behaalde hij zijn greenkeepersdiploma. Na anderhalf jaar kreeg hij het aanbod om bij Anderlecht groundsman te worden. Dat deed hij drieënhalve jaar. Niet omdat hij zijn vak niet leuk vond, maar omdat hij het niet eens was met het beleid. 'De groundsman moest verplicht meststoffen, graszaad en noem maar op afnemen van leveranciers die skyboxen en businessseats huurden, en er ging heel veel geld naar de salarissen van de spelers en bijna niks naar het onderhoud van de trainingsvelden', vertelt hij. Hij werd toen greenkeeper op Golfbaan De Drie Eycken; in 2007 runde hij zijn hoofdgreenkeepersopleiding af en daarna ging hij aan de slag op Golf- en Countryclub Midden-Brabant.

In dienst van de golfbaan

Anderhalf jaar later, in 2001, vroeg aannemer Cees Janssen uit Zeeland Verhelst om voor hem te komen werken op de nieuw aangelegde baan van Golfclub Midden-Brabant in het Brabantse Esbeek. Deze baan oogde van meet af aan prachtig volwassen door de houtsingels van met name grote eiken. Cees Janssen Golf Course and Landscape Construction had de baan aangelegd. Normaal houdt zijn rol na de aanleg op, maar nu had hij een contract afgesloten om voor vijf jaar het onderhoud op zich nemen. Met Verhelst als hoofd-

greenkeeper en een aantal greenkeepers wilde hij specialistische kennis binnenhalen. Het bedrijf van Cees Janssen hield na een paar jaar op te bestaan, maar het team bleef intact en trad in dienst van de golfbaan. Inmiddels omvat het team vijf greenkeepers, inclusief Verhelst.

Autodidact

Verhelst is in eerste instantie een autodidact. 'Ik heb mezelf de beginselen van de greenkeeping eigen gemaakt toen ik werkte op golfbaan De Drie Eycken, door van andere greenkeepers te leren en vakliteratuur te lezen. Ook bij Anderlecht liep een oude fieldmanager met veel praktische kennis rond: Frans Vercammen. Op De Drie Eycken heb ik op theoretisch en chemisch vlak ook veel gehad aan de Belgische adviseur Michel Poncelet.' Inmiddels heeft Verhelst ook de greenkeeper- en hoofdgreenkeeperopleiding afgerond, maar nog altijd stelt hij prijs op de second opinion van Ian McMillan, de Engelse adviseur. Verhelst leest graag Engelse en Amerikaanse vakliteratuur.

Chemievrij

Toen Verhelst afgelopen winter golfbanen in Keulen en Mönchengladbach bezocht, waar het beheer chemievrij is, zag hij het licht. 'De greens waren zo goed als vrij van infecties! Ik besloot direct: wij gaan ook proberen de golfbaan te onderhouden zonder de inzet van fungicide of insecticide. Dat doen we nu machinaal en met zelf gebrouwen theecompost.'

Achterban

De golfbaanexploitant gaf direct groen licht. Verhelst had zijn zaken namelijk goed voorbereid: hij had zijn werkgever al meegenomen naar de Duitse golfbanen en zijn plannen daarna met hem besproken. Verhelst kan inmiddels ook rekenen op draagvlak bij de collega's en bij de golfers. 'Ik schrijf artikelen over mijn onderhoudsvisie op mijn eigen Facebook-pagina en op de Facebook-pagina van de club, en ik schrijf artikelen voor een Belgisch golfblad en voor ons eigen clubblad. Af en toe stuur ik ook korte mailings rond naar de greenkeepers, de leden en de bv. Een paar regels over waar ik mee bezig ben. Automatisch komen daarop vragen, waaruit blijkt dat er van buitenaf belangstelling is voor wat we doen. Dat geeft voldoening. Alles wat we doen, is immers voor hen.' Dat draagvlak kwam er niet van de ene op de andere dag. 'Vooral de lage handicappers waren eerst wat ontevreden. Het is niet zo dat ze niet kunnen putten, maar een strakke green kost tijd. Ik zie wel dat de beworteling zowel verticaal als horizontaal al is toegenomen en dat de viltafbraak al is ingezet.'

Theezakje

Verhelst legt uit: 'Voor een goede belichting en openheid van de greentoplaag van 4 tot 5 centimeter gebruiken we om de tien dagen de prikrol. Om de twee weken maken we theecompost aan in combinatie met meststoffen of plantversterkende middelen. Hierdoor wordt het bodemleven geactiveerd. Dat veroorzaakt de afbraak van vilt en dat zorgt weer voor voedingsstoffen voor de plant. Het bodemleven zorgt er ook voor dat we meer wortels krijgen.'

De theecompost is een brouwsel gemaakt van materiaal uit de naaldbossen in het omliggende landgoed, dat Verhelst zelf ophaalt. Het brouwsel bevat minimaal 7 kilo compost per 1000 liter water. Over het brouwproces vertelt Verhelst: 'Om vijf uur 's ochtends laat ik het vat met water vullen, daarna laat ik er twee uur lucht in blazen zodat de chloor eruit gaat, dan doe ik de compost die ik uit het bos heb gehaald in een grote theezak die eruitziet als een grote panty en die hang ik erin. Daarna voeg ik een schimmelactivator bij. Gedurende 24 uur blazen we lucht in het vat, zodat de schimmels zich vermeerderen.' Tot slot voegt Verhelst citroenzuur toe aan het mengsel, wat beter werkt dan ijzersulfaat omdat het bijna geen zouten bevat. 'Citraenzuur is veel zachter voor het gras en je krijgt geen zwarte verkleuring. Het kan ook preventief werken tegen bepaalde ziektes in het gras, want zouten verstoren het bodemleven.'

6 min. leestijd

GREENKEEPER OF THE YEAR

Zelfherstel

Het aanbrengen van theecompost heeft de voorkeur boven mechanische bewerking zoals vertidrainen. 'Het probleem kan beter door het bodemleven zelf uit de weg geruimd worden dan dat we de golfer in het speelseizoen lastigvallen met bewerkingen.' Verhelst leerde door zijn nieuwe onderhoudsmethode ook dat ingrijpen soms helemaal niet nodig is. 'We hebben afgelopen zomer dollarspot gehad. Tegen de herfst was dit echter vanzelf al aan het herstellen, doordat we extra doorzaaiden en bezandden. We hopen dat we daar volgend jaar niets aan hoeven te doen.'

Goede schimmels, slechte schimmels

Het resultaat laat nog even op zich wachten, want in de afgelopen jaren is er een aardige viltlaag opgebouwd. Door de afbraak van het vilt met behulp van enzymen komt er stikstof vrij, wat momenteel zorgt voor schimmelaantasting. 'We moeten even op de tanden bijten en goed communiceren met de leden en de bv. Want we willen niet terugvallen op de chemische kast; dat zou echt een stap terug zijn. Hoewel de resultaten niet direct zichtbaar zijn, heb ik een goed gevoel voor de lange termijn. Het is de bedoeling dat de goede schimmels de slechte schimmels aanvallen. Onze greens zullen dus nog wel ziek worden, maar de herstelperiode van de ziektes gaat sneller in de toekomst. Over ongeveer twee jaar zijn de eerste resultaten zichtbaar. Het is spannend.' Ian McMillan staat hem terzijde met advies in dit proces.

Andere tijden

Verhelst onderhoudt open relaties met zijn team, de leden en de bv, maar dat is niet altijd zo geweest. 'Vijf jaar geleden stond ik nog niet zo open voor communicatie. Ik schreef 's ochtends de taken op het bord en stuurde dan mijn collega's eropuit. Inmiddels leg ik uit waarom we de werkzaamheden uitvoeren. Vroeger communiceerde ik ook niet met spelers. Ik merk dat Nederlanders over het algemeen houden van veel communiceren en praten. In België was golf nog niet zo lang geleden heel elitair en de greenkeeper had een grote afstand tot de golfer. Maar de sport is aan het verjongen. Je kunt nu ook overal lid worden. Tien jaar geleden hadden we 900 leden, nu nog maar 700. Het aantal dagbezoekers is verhoogd; er zijn veel meer greenfee-spelers. De afstand van de greenkeeper tot het golfspel is ook verkleind: steeds meer greenkeepers golfen zelf. Ik heb ook mijn GVB, maar ben niet echt fanatiek en golf alleen wanneer het moet. Maar inmiddels communiceer ik vlot met de bv, het verenigingsbestuur, de leveranciers, de spelers en het team.'

Grootgestudeerden

De automatisering in het greenkeepingvak stuit op enige weerstand bij Verhelst. 'We kunnen de oefenfaciliteiten en de fairways best met een robot gaan maaien, maar alles? Een ICT'er vraagt zich af wat hij heeft gemeten, maar een greenkeeper gaat af op wat zijn ogen zien. Wat gebeurt er dan met de affiniteit met de natuur, het weer, het buiten leven, die in het DNA van een greenkeeper zit? De romantiek van het vak gaat er dan totaal vanaf. Als het vak te ver doorslaat in automatisering, dan concurreren de hooggeschoolden' (Verhelst noemt ze op zijn Vlaams *grootgestudeerden*) 'de laaggeschoolden weg. Hun taken worden compleet afgenomen. Ik snap grote aannemers wel; zij willen besparen op de personeelskosten. Maar als club moet je feeling houden met je baan. Dat kan niet door alles te bekijken door de ogen van sensoren. Sensoren voor het meten van vochtigheid, ziektedruk en bemesting zijn innovaties, maar tegelijkertijd een bedreiging voor onze job.'

Bovendien is Verhelst van mening dat lagereschoolde greenkeepers onontbeerlijk zijn voor goed baanonderhoud. 'Hooggeschoolde superintendants die in nette kleren de computer aflezen, voeren geen taken uit zoals vuilnisbakken legen, sproeiers vrijmaken, bunkers harken en noem maar op.'

GAB en NGA

Juist om vakkennis voor greenkeepers toegankelijk te maken, organiseert Koen Verhelst vanuit

de Greenkeepers' Association of Belgium jaarlijks een bijeenkomst samen met Greenkeeper of the Year 2014 Koert Donkers, Anton Kuystermans en Eric Wijnhoven van de NGA. In 2016 vindt de vijfde bijeenkomst plaats. 'Er is vooral synergie tussen Vlaanderen en Nederland', vertelt Verhelst. 'Wallonië is met zijn greenkeeping-standaarden veel meer op Frankrijk gericht.'

Be social

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-5457